

## POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z protestu T.S.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,

przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i Prokuratora Generalnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 16 lipca 2020 r.,

postanawia:

**pozostawić protest bez dalszego biegu.**

### UZASADNIENIE

Pismem z dnia 3 lipca 2020 r. T.S. (dalej: Skarżący) wniósł protest wyborczy ze wskazaniem, że dotyczy on wyboru Prezydenta w roku 2020. Skarżący nie podając podstawy prawnej wniesionego przez siebie protestu podniósł, że został pozbawiony możliwości oddania głosu w pierwszej turze wyborów prezydenckich. Jak wyjaśnił T.S. w dniach od 14 do 27 czerwca znajdował się w izolacji domowej we W., której przyczyną był kontakt z osobą zarażoną wirusem SARS-CoV-2. Skarżący posiłkując się treścią art. 3 ustawy z dnia 2 czerwca 2020 (Dz.U. poz. 979) zaznaczył, że chcąc oddać głos w pierwszej turze wyborów prezydenckich domagał się złożenia wniosku o głosowanie korespondencyjne. Okazało się jednak, że było to niemożliwe. Adres, pod którym odbywała się obowiązkowa izolacja domowa nie

znajdował się w okręgu wyborczym, w którym był zameldowany, i w którym mógłby oddać głos. Próba wyjaśnienia tej okoliczności (kontakt telefoniczny z Urzędem Gminy w D. - miejscem zameldowania Skarżącego), w konsekwencji zakończyła się ustaleniem, że jest za późno na dopisanie Skarżącego do listy wyborców w innym okręgu.

Powyższe sprawiło w ocenie T.S., że został on pozbawiony możliwości oddania głosu w pierwszej turze wyborów prezydenckich.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej oraz Prokurator Generalny w odpowiedzi na powyższy protest wnieśli o pozostawienie go bez dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest należało pozostawić bez dalszego biegu.

Inicjując rozważania w niniejszej sprawie należy podkreślić, że Skarżący podnosi w trybie protestu wyborczego, że został pozbawiony możliwości oddania głosu w pierwszej turze wyborów prezydenckich.

Warto zauważyć, że instytucja protestu przeciwko ważności wyborów prezydenckich ma swoje konstytucyjne podstawy. W myśl art. 129 ust. 2 Konstytucji RP wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie. Zasady te zostały obecnie zawarte w przepisach ogólnych art. 82 i art. 83 zamieszczonych w rozdziale 10 działu I ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. 2019, poz. 684; dalej: k.wyb.) oraz w odniesieniu do wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej w przepisach szczególnych art. 321-323 zamieszczonych w rozdziale 5 działu V tego aktu prawnego, do których odsyła (w kwestii wskazania sądu właściwego do rozpoznania protestu oraz zasad jego wnoszenia i trybu rozpoznania) art. 83 k.wyb.

W świetle art. 82 § 2-5 k.wyb. prawo wniesienia protestu przysługuje wyborcom, których nazwiska są umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania oraz przewodniczącemu właściwej komisji wyborczej i pełnomocnikowi wyborczemu. Sam protest wyborczy został zaś zdefiniowany w art. 82 § 1 k.wyb., jako protest przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów

w okręgu lub wyborowi określonej osoby. Takie określenie protestu wyborczego koresponduje z brzmieniem powołanego wcześniej art. 129 ust. 2 Konstytucji RP, a jego konsekwencją jest zawarty w punktach 1 i 2 art. 82 § 1 k.wyb. katalog zarzutów, na których można oprzeć protest. Są nimi:

1) dopuszczenie się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalanie wyników głosowania lub wyników wyborów oraz

2) naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalania wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów. Reasumując, przedmiotem protestu wyborczego jest ważność wyborów lub wyboru określonej osoby, a podstawę zakwestionowania tej ważności stanowią czyny przestępcze i delikty wyborcze rzutujące na przebieg głosowania, ustalanie jego wyników lub ustalanie wyników samych wyborów.

W myśl art. 321 § 1 i 3 oraz art. 322 § 1 i 2 k.wyb. również w przypadku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej protest skierowany przeciwko ważności wyborów wymaga zachowania formy pisemnej, a jego treść powinna obejmować sformułowanie zarzutów, o których mowa w art. 82 § 1 k.wyb. oraz przedstawienie lub wskazanie dowodów na ich poparcie. W sytuacji, gdy następuje merytoryczne rozpoznanie protestu, Sąd Najwyższy wydaje, w formie postanowienia opinię, która zawiera ustalenie co do zasadności zarzutów podniesionych przez protestującego, a w razie potwierdzenia zasadności owych zarzutów ocenę czy przestępstwo przeciwko wyborom lub naruszenie przepisów k.wyb. miało wpływ na ich wynik. Zgodnie z art. 322 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia natomiast bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 321 k.wyb. Wypada podkreślić, że przepis ten odsyła do treści całego art. 321 k.wyb., a zatem do wszystkich jego jednostek redakcyjnych, czyli również do § 3 określającego podstawowe warunki, którym protest wyborczy powinien odpowiadać. Należy zatem stwierdzić, że wynikająca z dyspozycji normy prawnej zawartej w art. 322 § 1 zdaniu pierwszym k.wyb. sankcja w postaci pozostawienia protestu bez dalszego biegu dotyczy sytuacji, gdy protest pochodzi od osoby niewymienionej w katalogu podmiotów uprawnionych do dokonania tej czynności zawartym w art. 82 k.wyb. lub nie spełnia

wymagań formalnych określonych w art. 321 § 3 k.wyb., bądź też został wniesiony z naruszeniem terminu przewidzianego przez przepis szczególne. Zgodnie natomiast z art. 15 ustawy z dnia 20 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego z 2 czerwca, protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej (Dz.U. 2020, poz. 979; dalej: ustawa o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych) wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni od dnia podania wyniku wyborów do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą. Ze wskazanego przepisu prawa wynika, że protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej można wnieść tylko wówczas, gdy wybór został dokonany. W przypadku ponownego głosowania protest wnosi się zatem dopiero po podaniu do publicznej wiadomości przez Państwową Komisję Wyborczą nazwiska i imienia nowo wybranego Prezydenta Rzeczypospolitej.

Oceniając protest wyborczy wniesiony przez T.S. Sąd Najwyższy stwierdza, że skoro został on złożony w dniu 3 lipca 2020 r. to należy uznać go za wniesiony przedwcześnie. Wskazać w tym miejscu należy, że w obwieszczeniu z dnia 30 czerwca 2020 r. o wynikach głosowania i wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r. (Dz.U. 2020, poz. 1163) Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że spośród 11 kandydatów żaden nie otrzymał więcej niż połowy głosów ważnych i stosownie do art. 127 ust 4 Konstytucji RP oraz art. 292 § 1 k.wyb. - w dniu 12 lipca 2020 r. przeprowadzone zostało ponowne głosowanie. W wyniku ponownie przeprowadzonego głosowania Państwowa Komisja Wyborcza wyniki wyborów na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej ogłosiła dnia 13 lipca 2020 r. obwieszczeniem o wynikach ponownego głosowania i wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 2020, poz. 1238), otwierając tym samym termin do wniesienia protestu wyborczego poczynawszy od dnia 14 lipca 2020 r. do 16 lipca 2020 r. włącznie.

Z tych wszystkich względów, wobec wniesienia protestu wyborczego przez T.S. w dniu 3 lipca 2020 r. stwierdzić należy, że jest on przedwczesny, a zatem nie spełnia warunków formalnych, o których mowa art. 322 § 1 k.wyb. w zw. z art. 1 ust.

2 oraz art. 15 ust. 2 ustawy szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych.